

ΟΙ ΔΗΜΟΤΕΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΜΕΓΑΛΗ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ, ΟΠΩΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΑΠΑ RESEARCH ΓΙΑ ΤΟΝ «ΑΤΚ»

Ναι στο μητροπολιτικό δήμο, αλλά ΟΧΙ στο κυκλοφοριακό

Στην έρευνα που δημοσιεύεται σήμερα, η ΚΑΠΑ RESEARCH επέλεξε δείγμα από άνδρες και γυναίκες της Θεσσαλονίκης άνω των 18 ετών που κατοικούν στον κεντρικό δήμο. Και τούτο, για να καταδειχτεί τι συμβαίνει στον πυρήνα του πολεοδομικού συγκροτήματος, κάτι προφανώς χρήσιμο για τους μελετητές που καλούνται ενίοτε να συγκρατήσουν εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις ή και καλώς εννοούμενα συμφέροντα.

Είναι γνωστό ότι τα τελευταία 50 τουλάχιστο χρόνια το πληθυσμιακό πρόσωπο της Θεσσαλονίκης άλλαξε με παράλληλη ανατροπή των όρων δόμησης που ίσχυαν, με καταστρατήγηση ακόμη και των πλέον στοιχειωδών κανόνων, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι του κέντρου που αποκτούσαν κάποια οικονομική άνεση να μετακομίζουν σε περιοχές που άλλοτε ήταν είτε εξοχές με μικρούς οικισμούς είτε χωράφια.

Ο υπερπληθυσμός του πληθυσμού, με "ενόσεις" πρώτα από τους εσωτερικούς μετανάστες οι οποίοι ήθελαν να αποφύγουν τη λαίλαπα του ερμού και αργότερα να βρουν ένα ικανοποιητικό μεροκάματο, μαζί με τους αποχωρούντες από το κέντρο κατοίκους, δημιούργησε μίαν άλλη πόλη με προάστια (κυρίως ανατολικά) που προσφέρουν ικανοποιητικό επίπεδο ζωής ή άλλα (στα δυτικά και βόρεια) που επεικέως μπορούσαν να χαρακτηριστούν παρακουπόλεις.

Η δεύτερη περίπτωση συνοδεύτηκε, καθώς η δόμηση ήταν πλήρως άναρχη και παράνομη, πλην όμως συνήθως ανελεγκτη, από έλλειψη υποδομών, ακόμη και στοιχειωδών. Αυτό όμως δεν εμπόδιζε την Πολιτεία να κρίνει με καθαρά πληθυσμιακά κριτήρια και να ιδρύει δήμους που ακόμη πασχίζουν (διά των αρετών εκπροσώπων τους) να τακτοποιήσουν τα του οίκου τους. Μοναδική εξαίρεση η Τούμπα, που συνέχισε να αποτελεί τμήμα του δήμου Θεσσαλονίκης, με αποτέλεσμα η ανάπτυξη της, όταν οι συνθήκες ωρίμασαν, να είναι ταχύτερη, πιο εύκολη και με τη διάθεση πόρων που αν είχε αυτονομηθεί, μάλλον θα ήταν δύσκολο να βρεθούν.

Η παραπάνω αναφορά έχει να κάνει με τα πλεονεκτήματα που στη σημερινή φάση παρουσιάζει η πρόταση ίδρυσης μητροπολιτικού δήμου που θα αποτελεί την "ομπρέλα" όλων των δήμων του πολεοδομικού συγκροτήματος, συντονίζοντας βασικές λειτουργίες, κάτι που σήμερα είτε προσπαθεί να πράξει η νομαρχία είτε να εισηγηθεί ο Οργανισμός Ρυθμιστικού χωρής όμως να έχει αρμοδιότητες για να υλοποιηθεί. Οι εμπειρίες απαντήσεις των κατοίκων στις ερωτήσεις που υπέβαλε η ΚΑΠΑ RESEARCH εξειδικεύονται ως εξής:

1. 2. Απομάκρυνση βασικών λειτουργιών

Στο ερώτημα ποιες βασικές λειτουργίες

Οι Θεσσαλονικείς δεν επιθυμούν τη μεταφορά των νοσοκομείων εκτός κέντρου, προφανώς λόγω χρόνου που απαιτείται για να προσεγγίσουν π.χ. το "Παπαγεωργίου" ή το "Παπανικολάου"

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα, όπως είναι φυσικό, κρίθηκε ως το κυρίαρχο για την καθημερινή ζωή των δημοτών. Ωστόσο, είναι κατηγορηματικά αντίθετοι στην αποκέντρωση λειτουργιών που συντελούν στην εξάνησή του, όπως η παρουσία στο κέντρο δημόσιων υπηρεσιών, πανεπιστημιακών σχολών κ.λπ.

της πόλης θα ήθελαν οι κάτοικοι του κεντρικού δήμου να απομακρυνθούν, οι απαιτήσεις μάλλον θα εκπληχθούν τους ειδικούς. Συνολικά, το 73,3% των ερωτηθέντων επιθυμεί να παραμείνουν στο κέντρο βασικές λειτουργίες και μόνο το 21,9% τάσσεται υπέρ της απομάκρυνσής τους (γράφημα νο. 2).

Εμπειρούς, στο γράφημα νο. 1 βλέπουμε ότι μόνον η απομάκρυνση των στρατοπέδων συγκεντρώνει μεγάλη πλειοψηφία υπέρ της απομάκρυνσής τους (68,2%) και προφανώς αυτό αφορά στο χώρο του Γ' Σώματος Στρατού που βρίσκεται στο δήμο Θεσσαλονίκης και ο οποίος δεν εντάσσεται στους σχεδιασμούς του υπουργείου Αμυνας για παραχώρηση ή πώληση στην τοπική αυτοδιοίκηση. Αντίθετα, προβλέπεται η εγκατάσταση εκεί νέας νατοϊκής διοίκησης, η οποία θα ασχολεί εκατοντάδες αξιωματικούς με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την κυκλοφορία στην περιοχή του Στρατηγείου.

Αντίθετα, οι ερωτηθέντες δείχνουν να μη θέλουν ν' ακούσουν κουβέντα για μεταγκατάσταση της Διεθνούς Εκθεσης (85,6%), των νοσοκομείων (85,4%) και των πανεπιστημιακών σχολών (88,4%), πράγμα

που εξηγείται τουλάχιστο για τα νοσοκομεία, αν ληφθεί υπόψη η ταλαιπωρία των συγγενών ασθενών που πρέπει για παράδειγμα να μεταβούν στα εκτός πόλεως νοσοκομεία (κυρίως το "Παπανικολάου"). Απορίες προκαλεί η επιμονή για την παραμονή της Διεθνούς Εκθεσης, κάτι που είναι αναπόφευκτο, αν ο φορέας επιδιώκει την περαιτέρω ανάπτυξη του, αλλά μάλλον έχει να κάνει με συγκινησιακή αντίδραση.

Κάπως μικρότερο, αλλά πάντως μεγάλο (78,8%) είναι το ποσοστό των επιθυμούντων να παραμείνουν στο κέντρο οι δημόσιες υπηρεσίες. Το γεγονός ότι οι απαντήσεις προέρχονται από κατοίκους του κέντρου και όχι των δυτικών ή ανατολικών δήμων εξηγεί το φαινόμενο αλλά και προοιωνίζεται τις αντιδράσεις που θα υπάρξουν, αν υλοποιηθεί κάτι τέτοιο.

3. Το πληθυσμιακό μέλλον

Πριν από 30 χρόνια ενδεχομένως, η αύξηση του πληθυσμού στο πολεοδομικό συγκροτήμα να αποτελούσε ευχή των κατοίκων. Σήμερα, αυτοί που υφίστανται την ταλαιπωρία της κυκλοφοριακής συμφόρησης καθημερινά είναι φυσικό να θέλουν ελεγχόμενο πολεοδομικό σχεδιασμό

(90,5%) και μόνο το 8,9% να επιθυμεί την εφιαλτική εξέλιξη της πόλης ως το 2020 σε ένα συγκρότημα - τέρας των 4 εκατομμυρίων κατοίκων (γράφημα νο. 3).

4. Θεσμική μετεξέλιξη

Η συζήτηση για τη δημιουργία μητροπολιτικού δήμου, ενός οργάνου δηλαδή που θα συντονίζει όλους τους δήμους του πολεοδομικού συγκροτήματος σε θέματα κυκλοφοριακά, αστυνόμευσης, πρόνοιας κ.ά., έχει αρχίσει εδώ και καιρό, αν και μετ'εμποδίων. Η λογική που έβλεπε το σχέδιο "Καποδιστριας" να κρύβει δαιμονικές εξελίξεις υπάρχει και σε πολιτικά πρόσωπα (ενδεχομένως για λόγους αντιπολιτευτικούς) αλλά και σε πολίτες που πιστεύουν ότι η διάσπαση σε άλλους μικρότερους δήμους ενδεχομένως να είναι η λύση.

Βλέπουμε οστόσο στο γράφημα νο. 4 ότι το 41,1% ενστερνίζεται την πρόταση για μητροπολιτικό δήμο, ταυτιζόμενο με τους ειδικούς επιστήμονες, το επίσης ισχυρό 36,4% θέλει τη διατήρηση της σημερινής κατάστασης και το 17,8% την περαιτέρω ταλαιπωρία. Εντυπωσιακό είναι το μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων (4,6%) που δήλωσαν άγνοια για το θέμα ή δε θέλησαν να

απαντήσουν. Αυτό μάλλον ενισχύει την εφιαλτική εξέλιξη της πόλης ως το 2020 σε ένα συγκρότημα - τέρας των 4 εκατομμυρίων κατοίκων (γράφημα νο. 3).

5. Ιεράρχηση προβλημάτων

Εκπληξίζει δημιουργούν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων για τα καθημερινά τους προβλήματα στην πόλη. Στην ερώτηση ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αποελυθούν και προτεραιότητα της δημοτικής αρχής, οι απαντήσεις μπορεί να ξενίζουν όσους δε ζουν στον κεντρικό δήμο (γράφημα νο. 5).

Λογικό είναι οι ερωτηθέντες (που είχαν περιθώριο 3 επιλογών στις 6 προτάσεις) να καταλήξουν με μεγάλη πλειοψηφία (77%) ότι το μέγιστο πρόβλημα είναι το κυκλοφοριακό και η έλλειψη χώρων στάθμευσης. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι η στάθμευση σε γκαράζ στο ιστορικό κέντρο κοστίζει από 70 έως 100.000 δρχ. μηνιαίως, γίνεται αντιληπτό το μέγεθος του προβλήματος.

Το γεγονός ότι το συνακόλουθο πρόβλημα, το συγκοινωνιακό, ιεραρχείται τέταρτο με 22,4% εξηγείται, αν ληφθεί υπό-

ψη ότι ο ΟΑΣΘ περίπου το ίδιο ποσοστό κατοίκων μεταφέρει και ότι η μετακίνηση στη Θεσσαλονίκη γίνεται είτε με τα πόδια είτε με το ΙΧ.

Η καθαριότητα έρχεται δεύτερη στην ιεράρχηση, με 44,5%, μολονότι τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα βελτίωσης. Η εξήγηση μάλλον θα πρέπει να αναζητηθεί στην άνοδο του επιπέδου των δημοτών και στην απαίτηση για καλύτερες υπηρεσίες. Εξάλλου, μόνιμο παράπονο των δημοτών είναι ότι η Θεσσαλονίκη σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές πόλεις (γιατί με αυτές γίνεται η σύγκριση) είναι βρώμικη.

Η απουσία πρασίνου φυσικά και κατέχει την τρίτη θέση (23,9%), αφού η Θεσσαλονίκη δεν ευτύχησε την εποχή της ανοικοδόμησης μετά την πυρκαγιά του 1917 αλλά και της μεταπολεμικής υστερίας της αντιπαροχής να έχει δημοτικούς άρχοντες και πολιτικούς που θα έφραζαν το δρόμο στα οικοδομικά συμφέροντα και θα φρόντιζαν να γίνουν προκλήσεις οικοπέδων για τη μετατροπή τους σε χώρους πρασίνου. Ακόμη και οργανισμοί του Δημοσίου τοιμέντων ελευθερούς χώρους, ακόμη και η Εκκλησία έχτισε ναούς σε χώρους πρασίνου, ακόμη και ο ίδιος ο δήμος επί 80 τουλάχιστο χρόνια

δε φρόντισε να αποκτήσει ένα οικόπεδο για να κατασκευάσει δημοτικό μέγαρο και τώρα κατ' ανάγκην κάνει χρήση του χώρου που απέμεινε στο στρατόπεδο Τσιρογιάννη. Εντύπωση προκαλεί η ιεράρχηση στην πέμπτη θέση του προβλήματος της εγκληματικότητας και των ναρκωτικών (13,2%), πράγμα που σημαίνει ότι οι κάτοικοι του κέντρου νιώθουν πιο ασφαλείς από αυτούς των περιφερειακών δήμων. Αν αυτή η άποψη συνάδει και με τα στατιστικά στοιχεία της αστυνόμευσης, ακόμη καλύτερα.

Η τοποθέτηση στην τελευταία θέση του προβλήματος της οδοποιίας (11,2%) φαίνεται λογική, αφού και βήματα έγιναν και εν πάση περιπτώσει αυτό το πρόβλημα οχρηιά μπροστά στα άλλα.

Στην επόμενη ερώτηση (γράφημα νο. 6) ιεραρχούνται τα γενικότερα προβλήματα του πληθυσμού του κεντρικού δήμου και η παρέμβαση στα οποία μόνον έμμεση μπορεί να είναι από την τοπική αυτοδιοίκηση. Έτσι η ανεργία, αποτέλεσμα της επιβράδυνσης της ανάπτυξης, έρχεται στην πρώτη θέση (9,3%) των δέκα περιπτώσεων (με δικαίωμα 3 επιλογών των ερωτηθέντων).

Από κοντά η έλλειψη χώρων για παιδιά (8,7%), κάτι που ταιριάζει και με την απάντηση για την έλλειψη χώρων πρασίνου όπου μπορούν να αναπτυχθούν παιδικές χαρές και αθλητικές εγκαταστάσεις.

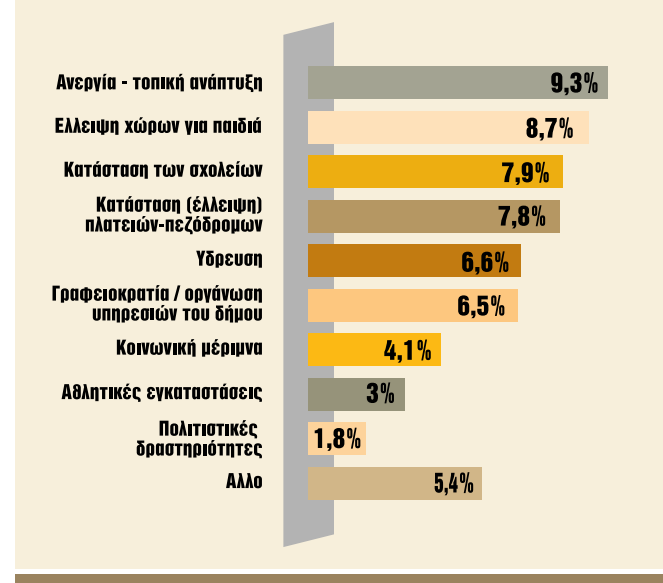
Επεται η κατάσταση στα σχολεία (7,9%) όπου η ευθύνη είναι μεν του δήμου, αλλά τα κονδύλια δίνονται από τη νομαρχία, οπότε ο δημότης αδυνατεί να ορίσει ποιος φταίει και πόσο. Το επόμενο πρόβλημα, η έλλειψη πλατειών και πεζοδρόμων, επίσης είναι ευθύνη του δήμου αλλά προσκρούει και στην αντίδραση των ίδιων των κατά περίπτωση θιγόμενων πολιτών.

Στο πρόβλημα της ύδρευσης (6,6%), η ευθύνη του δήμου είναι πλέον συμβολική, όχι όμως και στο επόμενο, αυτό της γραφειοκρατικής οργάνωσης των δικών του υπηρεσιών. Φαίνεται ότι παρά τις προσπάθειες, οι δημότες δεν είναι ικανοποιημένοι και αυτό εμφανίζεται και από την κατά καιρούς δημοσιογραφική κάλυψη.

Σε καλύτερη κατάσταση φαίνεται πως βλέπουν οι δημότες την κοινωνική μέριμνα (4,1%), τις αθλητικές εγκαταστάσεις (3%) και τις πολιτιστικές δραστηριότητες (1,8%) ή γνωρίζουν ότι η ευθύνη του δήμου δεν είναι πρωταρχική και τις ιεραρχούν έτσι.

6 Ποια, κατά τη γνώμη σας, είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δημότες της Θεσσαλονίκης, συνολικά, και τα οποία πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες για παρέμβαση -όπου είναι δυνατό- της δημοτικής αρχής; (έως 3 επιλογές)

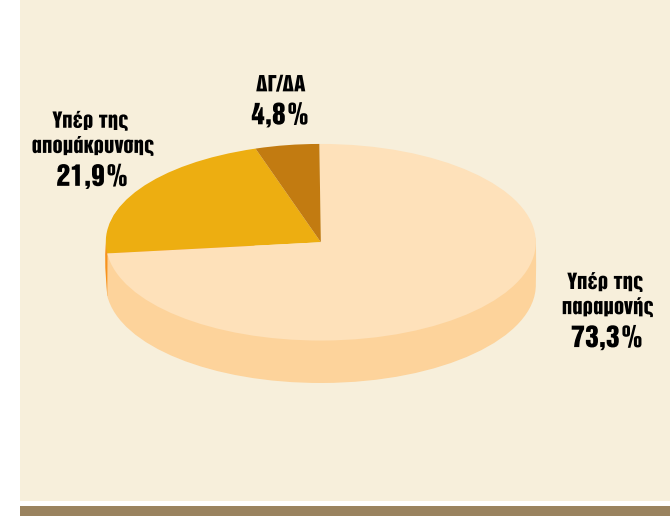
5 Ποια, κατά τη γνώμη σας, είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δήμος Θεσσαλονίκης, συνολικά, και τα οποία πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες της δημοτικής αρχής; (έως 3 επιλογές)

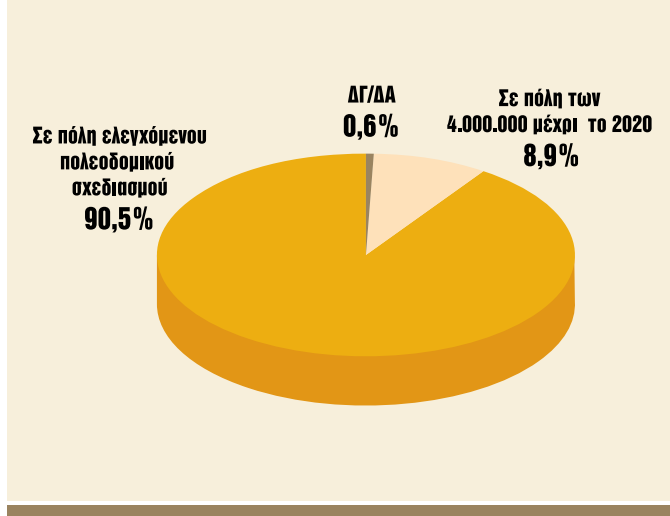
Οι Θεσσαλονικείς δεν επιθυμούν τη μεταφορά των νοσοκομείων εκτός κέντρου, προφανώς λόγω χρόνου που απαιτείται για να προσεγγίσουν π.χ. το "Παπαγεωργίου" ή το "Παπανικολάου"

1 Θα σας αναφέρω ορισμένες λειτουργίες και υπηρεσίες που βρίσκονται στο κέντρο της πόλης. Για καθεμιά από αυτές θα ήθελα να μου πείτε αν θα προτιμούσατε να παραμείνει ή να απομακρυνθεί από το κέντρο της πόλης.

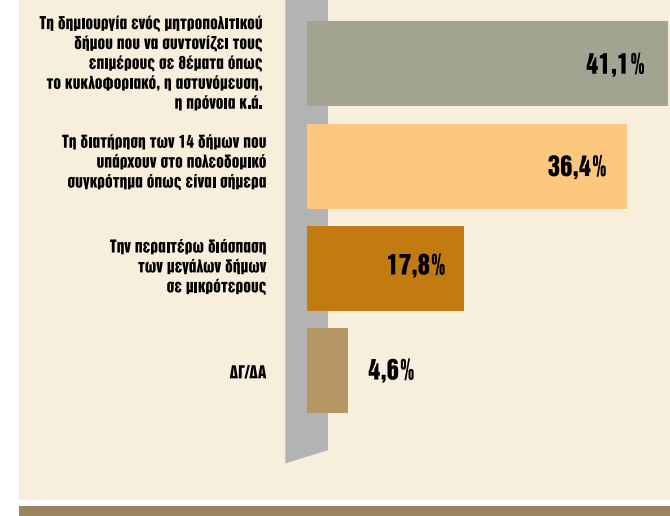
2 Συνολικά, είστε υπέρ της παραμονής ή της απομάκρυνσης τέτοιων λειτουργιών από το κέντρο της Θεσσαλονίκης;

3 Πώς θα θέλατε να εξελιχθεί η Θεσσαλονίκη στο μέλλον;

4 Τι από τα παρακάτω πιστεύετε ότι χρειάζεται η Θεσσαλονίκη του αύριο;

5 Ποια, κατά τη γνώμη σας, είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δήμος Θεσσαλονίκης, συνολικά, και τα οποία πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες της δημοτικής αρχής; (έως 3 επιλογές)

